

ITEM No. 12339/53

HUNGARY

BORDER ZONES /0403b/

FOREIGN RELATIONS /1505/

M.J.
12 Dec
VII/948/f

Border Incidents On The Southern Border Line.

SOURCE TRIESTE:

A 23-year-old borderguard who escaped from Hungary on 15 February 1952.

DATE OF OBSERVATION:

February 1952.

SUMMARY:

This report describes incidents occurred at the Yugoslav-Hungarian border regarding the Isle of Mura.

EVALUATION COMMENT:

The occupation of the little island in the river Mura by Hungarian frontier guards was reported in its time by the world press and radio broadcasts.

This report contains some background sidelights of this border incident of old date, which have not yet been reported by any other source.

X X X

1951 július második felében hat-nyolc kékparolinosD-tiszt érkezett orosz Pobeda luxuskocsin Lankőc-pusztára /GYÉKENYES és BÉRENCSE között Veszprém vm.-ben/. Ezek a felderítők, azonkívül van még egy kategóriájuk, mely a kémelhárítással foglalkozik. Ezek teljesen felkavarták a körzetet. 300 méteres körzetet lefoglaltak maguknak a határsávból, ahová senki be nem léphetett, még az őrsparancsnok sem. Egyik tiszt beszivárgott jugoszláv területre és a jugoszláv katonai vezetékkel átkapcsolta övékéhez és így két napig lehallgatták a beszélgetésüket, sőt még parancsot is adtak le nekik. A jugók később észrevették és elvágták a drótot. Ekkor ezek a tisztek azzal a gyorsasággal ahogy jöttek, felszedték a sátorfájukat és eltűntek, de előbb a sáros ruhájukat bedobták az órára. Következménye ennek az lett, hogy a rákövetkező hónapban három izbenátlótték a jugoszlávok puskával a magyar provokáció viszonozására. nem találtak el senkit.

A legnagyobb szabásu határincidens, illetve provokációsorozat majdnem fegyveres összetűzésre adott okot és alkalmul, keretül szolgált a forrás régóta forralt szökési tévének, a Muraszigetért folyó versengés volt. a magyarok és a jugoszlávok között.

/more/

Murasziget a békeszerződés rendelkezései, határmegállapításai után is vitás terület maradt, mindkét részből fenntartották rá igényjogosultságukat. PESTről, a Térképészetéről szakértők szálltak ki, felmérték a szigetet és magyar területnek nyilvánították. A jugoszláv kormány természetesen cáfolta és a magáénak vindikálta.

Ez a sziget LETENYE községtől 3 km.-re van, a Mura folyó alkotja, a sziget kb. 250 méter hosszú, kb. 100 méter széles. Már a magyar részből telepített aknazáron kívül esett, olyasféle volt gyakorlatilag, mint a senki földje, két ellenféle ellenséges viszonya folytán legalábbis azzá alakult ki.

A provokáció és hosszulejáratu határidens kiinduló pontjaul a következő jelentéktelen látszó eset szolgált. 1951. december 18-án egy tíz polgári személyből és négy fegyveres katonából álló csoport ment át jugoszláv részből a szigetre és ott annak rendje és módja szerint hozzáfogtak a fairsáshoz. A kivágott fa egy részét jugoszláv területre is vitték.

A magyar szakaszon, az aknazáron innen szolgálatot teljesítő járőr ezt észrevette és jelentette az őrsparancsnokságon, azok aztán szolgálati uton, a tartalékszázad, a zászlóaljparancsnokságon keresztül tudatták a BUDAPESTI főparancsnoksággal. Ekkor riadóztatták az összes, azaz négy tartalékszázadot. December 9-től a NAGYKANIZSAI gyalogság és tüzérség is riadó-készültségbe állt. A négy tartalékszázad kivonult LETENYE-re a kék ÁVO egy különítményével és harcszerűen, rejtve-fedve felfejlődtek a Murasziget közelében.

A jugoszlávok december 20-án kezdtek hasonló intézkedéseket fogapatosítani. December 22-én a kék ÁVÓsok egy szakaszát visszavonták, mert nem akarták kiteenni őket a határvillongásokkal járó veszélyeknek, ezt a dédelgetett politikai fegyvernek, illetve a párthadsereg tagjait.

December 19-én PIROS zászló vezérőrnagy az ÁVH külső és belső osztályának főparancsnoka telefonon "letöltte" a szigetvédő egységek parancsnokát és a kivezényelt egységet, gu-nyolva őket, hogy egy kis szigetet nem voltak képesekmegszállni, gyáva kutyáknak nevezte a katonákat.

Megérkeztek a műszakiak és hajnalban megszállták a szigetet. Sebes sodrása volt a víznek és az egységek köznséges ladikkal nem tudtak átkelni. Ejjel érkeztek meg az alumínium rocsók. Ezek a Csonka Gépgyárból valók, négyhengeres motorjuk van. Tíz ember fér el egyben.

End.